

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8188/2568

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 150, ป.พ.พ. มาตรา 226, ป.พ.พ. มาตรา 229, ป.พ.พ. มาตรา 654, ป.พ.พ. มาตรา 693, ป.วิ.พ. มาตรา 225, พ.ร.บ.ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 มาตรา 4

ย่อ / หลักกฎหมาย

ความปรากฏในหนังสือสัญญากู้เงินว่า จำเลยยอมเสียดอกเบี้ยเงินกู้ซึ่งเกินอัตราร้อยละ 15 ต่อปี อันเป็นโมฆะ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 150 ประกอบมาตรา 654 และ พ.ร.บ.ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 มาตรา 4 (1) อันทำให้เจ้าหนี้ไม่มีสิทธิบังคับให้จำเลยชำระดอกเบี้ยที่กำหนดไว้ในหนังสือสัญญากู้เงินได้เลย โจทก์เป็นผู้ค้าประกันที่ชำระหนี้เงินกู้ให้แก่เจ้าหนี้ซึ่งมีสิทธิไต่เบี่ยเอาจากจำเลย และเข้ารับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้บรรดามีเหนือจำเลย ตาม ป.พ.พ. มาตรา 693 และมาตรา 229 (3) โจทก์จึงชอบที่จะใช้สิทธิทั้งหลายบรรดาที่เจ้าหนี้มีอยู่โดยมูลหนี้ที่บังคับตามกฎหมายได้เท่านั้น ตาม ป.พ.พ. มาตรา 226 วรรคหนึ่ง โจทก์จะใช้สิทธิเหนือไปกว่าสิทธิของเจ้าหนี้ที่มีอยู่แก่จำเลยไม่ได้ แม้จำเลยจะไม่ได้ให้การต่อสู้เรื่องโจทก์ชำระดอกเบี้ยที่เป็นโมฆะให้แก่เจ้าหนี้ไว้ อันเป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 225 วรรคหนึ่ง แต่การใช้สิทธิไต่เบี่ยเกินไปกว่าสิทธิที่มีอยู่ตามกฎหมายนั้น เป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจฟ้องซึ่งเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน จำเลยจึงยกปัญหานี้ขึ้นอ้างในอุทธรณ์ได้ ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 225 วรรคสอง โจทก์ไม่มีสิทธิไต่เบี่ยดอกเบี้ยที่เป็นโมฆะจากจำเลยได้ ในส่วนดอกเบี้ยผิดนัดของต้นเงิน โจทก์มีสิทธิเรียกได้ทันทีที่ได้ชำระเงินแก่เจ้าหนี้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 693 วรรคหนึ่ง

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระเงิน 656,103.79 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 5 ต่อปี ของต้นเงิน 350,000 บาท นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยให้การและแก้ไขคำให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงิน 656,103.79 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 5 ต่อปี ของต้นเงิน 350,000 บาท นับถัดจากวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 10 มิถุนายน 2565) จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 10,000 บาท ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีให้เป็นพับ จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิจารณาแก้เป็นว่า ให้จำเลยชำระเงิน 150,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 3 ต่อปี หรืออัตราดอกเบี้ยลดลงหรือเพิ่มขึ้นตามที่กระทรวงการคลังอาจปรับเปลี่ยนโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ 2 ต่อปี นับแต่วันที่ 10 เมษายน 2565 จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ โจทก์ฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1 ที่คู่ความไม่ฎีกาคัดค้านรับฟังเป็นยุติได้เบื้องต้นว่า เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2550 จำเลยกู้ยืมเงิน 150,000 บาท จากนางมาลีรัตน์ ตกลงจะชำระหนี้ให้เสร็จภายในวันที่ 30 เมษายน 2550 ยอมเสียดอกเบี้ย 10,000 บาท ทุกเดือนจนกว่าจำเลยจะชำระต้นเงินครบถ้วน โดยมอบโฉนดที่ดินเลขที่ 22243 ให้ยึดถือเป็นหลักประกัน และโจทก์ทำสัญญาค้ำประกันไว้ ต่อมาจำเลยผิดนัด วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2556 โจทก์ชำระเงิน 350,000 บาท ให้แก่นางมาลีรัตน์แทนจำเลย

จากนั้นโจทก์ไต่เบี่ยงเอาจากจำเลยให้ชำระเงินจำนวนดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ย แต่จำเลยเพิกเฉย ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์มีว่า โจทก์มีสิทธิไต่เบี่ยงเอาจากจำเลยได้เพียงใด เห็นว่า ความปรากฏในหนังสือสัญญากู้เงินว่า ในการกู้ยืมเงิน 150,000 บาท จำเลยยอมเสียดอกเบี้ย 10,000 บาท ทุกเดือนจนกว่าจำเลยจะชำระต้นเงินครบถ้วน หรือคิดเป็นดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 80 ต่อปี ซึ่งประจักษ์ว่าเกินอัตราร้อยละ 15 ต่อปี อันเป็นโมฆะ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 150 ประกอบมาตรา 654 และพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 มาตรา 4 (1) โดยข้อเท็จจริงเรื่องการคิดดอกเบี้ยนี้รับฟังเป็นยุติได้จากหนังสือสัญญากู้เงินที่โจทก์อ้างส่งต่อศาลเอง จึงไม่จำเป็นต้องอาศัยข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานอื่นเพื่อนำไปสู่การวินิจฉัย ปัญหาข้อกฎหมายเรื่องดอกเบี้ยเป็นโมฆะดังที่โจทก์อ้างในฎีกาอีก และกรณีนี้หากเจ้าหนี้ฟ้องเรียกร้องให้จำเลยชำระหนี้ตามหนังสือสัญญากู้เงินดังกล่าวด้วยตนเองโดยตรง แล้วจำเลยไม่ได้ให้การเรื่องดอกเบี้ยเป็นโมฆะนี้ไว้ ศาลก็มีอำนาจยกปัญหานี้ขึ้นวินิจฉัยเองได้ เพราะเป็น ข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่ง มาตรา 142 (5) อันทำให้เจ้าหนี้ไม่มีสิทธิบังคับจำเลยให้ชำระดอกเบี้ยที่กำหนดไว้ใน หนังสือสัญญากู้เงินได้เลย โจทก์เป็นผู้ค้าประกันที่ชำระหนี้เงินกู้ให้แก่เจ้าหนี้ซึ่งมีสิทธิไต่เบี่ยงเอา จากจำเลยและเข้ารับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้บรรดามีเหนือจำเลย ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 693 และมาตรา 229 (3) โจทก์จึงชอบที่จะใช้สิทธิ ทั้งหลายบรรดาที่เจ้าหนี้มีอยู่โดยมูลหนี้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 226 วรรคหนึ่ง กล่าวคือ โจทก์ชอบที่จะรับช่วงสิทธิไปเท่าที่เจ้าหนี้มีอยู่โดยมูลหนี้ที่บังคับตามกฎหมาย ได้เท่านั้น โจทก์จะใช้สิทธิเหนือไปกว่าสิทธิของเจ้าหนี้ที่มีอยู่แก่จำเลยไม่ได้ แม้จำเลยจะไม่ได้ให้ การต่อสู้เรื่องโจทก์ชำระดอกเบี้ยที่เป็นโมฆะให้แก่เจ้าหนี้ไว้ อันเป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้ว โดยชอบในศาลชั้นต้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 225 วรรคหนึ่ง ดังที่ โจทก์อ้างในฎีกาก็ตาม แต่การใช้สิทธิไต่เบี่ยงเกินไปกว่าสิทธิที่มีอยู่ตามกฎหมายนั้นเป็นปัญหา เกี่ยวกับอำนาจฟ้องซึ่งเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน จำเลยจึงยก ปัญหานี้ขึ้นอ้างในอุทธรณ์ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 225 วรรคสอง ที่ ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษาให้จำเลยชำระต้นเงิน 150,000 บาท เท่าที่โจทก์มีสิทธิเรียกร้องได้ ตามกฎหมายนั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย แต่ในส่วนดอกเบี้ยผิพนัดของต้นเงินดังกล่าว ซึ่งเป็น ความเสียหายของโจทก์เพราะการค้ำประกันนั้น โจทก์มีสิทธิเรียกได้ทันทีที่ได้ชำระเงินแก่เจ้าหนี้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 693 วรรคหนึ่ง ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษาให้ จำเลยชำระดอกเบี้ยผิพนัด นับแต่วันที่ 10 เมษายน 2565 นั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของ โจทก์ฟังขึ้นบางส่วน พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยชำระดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2556 ถึงวันที่ 10 เมษายน 2564 หลังจากนั้นให้ชำระอัตราร้อยละ 5 ต่อปี จนกว่าจะ ชำระเสร็จแก่โจทก์ หากกระทรวงการคลังปรับเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เมื่อใด ก็ให้ปรับเปลี่ยนไปตามนั้น บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ 2 ต่อปี แต่ต้องไม่เกินอัตราร้อยละ 5 ต่อปี ตามที่โจทก์ขอ นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1 คำอุทธรณ์ยอม ขึ้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

สัญญา ภูริภักดี · ไชยวัฒน์ ไกรวิชญพงศ์ · ศุทธิพงศ์ ภูสุวรรณ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/8188/2568>